

Selger kunst i millionklassen

Kristin Hjellegjerde åpner sitt sjette galleri til høsten.

A-magasinet • side 8-13

Sverige: Historien om 30 katter i en kommunal fryser

Hva skjer i den lille bygda Asarum?

A-magasinet • side 30-37

Sjakk: 16-åring med sjeldne evner

Semen Mitusov flyktet fra Ukraina. Nå tar han Sjakk-Norge med storm.

Sport • side 42-43

Raseriet gnistrer som om folk sto med fingrene i stikk-kontakten

Halvor Hegtun, kommentator

Meninger • side 3

Aftenposten

Fredag
12. august
2022

Grunnlagt 1860
av Christian
Schibsted

○○○

Foto: Monica Strømvidahl

ETT ÅR SIDEN KABUL FALT

Norske myndigheter bruker ordet «hjerteskjærende» om utviklingen i Afghanistan. For noen oppleves landet som tryggere etter at Taliban tok makten.

A-magasinet • side 14-29

20 år gamle Najibullah mener Taliban har æren for at afghanere endelig kan puste litt lettere.

Studiestart: Hun leter fortsatt etter et sted å bo

– Det er dritt, rett og slett. På godt nordnorsk, sier Stine Pettersen. Utleiemegleren i Oslo kan få opptil 100 henvendelser daglig.

Nyheter • side 16-17

Kommentar • side 18

Vedum: – Vi må bruke mindre oljepenger

– Nå går det ikke lenger å bevilge seg ut av utfordringene vi står overfor, sier finansminister Trygve Slagsvold Vedum (Sp).

Nyheter • side 6-7

Levert hjem fra kr. 16
Bestill på ap.no/abo

Uke 32 Nr. 224
163. årgang

Leesalg
kr. 49

7 039781201668

Innhold

Historien bak

Et katte- perspektiv

Fotoleder: Har du noen tanker om hvordan du vil løse saken visuelt? En rød tråd som gir true crime-følelse?

Jeg: Kan jeg fotografere som en katt? Rundt tretti katter ble funnet i en fryser i den sørsvenske byen Karlshamn. Det er klart dette berører innbyggerne. Likevel får ingen snakket med dem dette angår aller mest – kattene.

I fotojournalistikken er det vesentlig å prøve å forstå og formidle andres situasjon. Da journalist Per Christian Selmer-Anderssen og jeg dro til Karlshamn for å finne ut hvorfor kattene lå i fryseren, tenkte jeg på de levende kattene i byen. Er de redde? Føler de seg truet? Hvordan ville de gått frem for å finne årsaken til alle de dypfryste kompisene? Jeg ville gi de levende kattene en stemme (så godt det lot seg gjøre). Skape følelsen av hvordan det var å nøste opp i denne saken som en katt. Kanskje det også ville gi meg selv noen nye perspektiver?

Og det som var ekstra spennende å jobbe med: Hvor ville kattene vært i våre intervju situasjoner? Oppi treet? I vinduskarmen? Under trampolinen? Bli de glade for å møte andre katter? Føler de seg trygge blant mennesker?

Jeg tror vi alle kan ha godt av å se verden som noen andre enn oss selv innimellom. Men det trenger jo ikke nødvendigvis være som en katt.

Hvem vil du se gjennom øynene til?

30

Fryste katter sladrer ikke

Siri Øverland Eriksen
Fotograf

A-magasinet

Uke 32

8

Kunstsuksessen

Kristin Hjellegjerde var tidligere leg-stand-in for Hollywoodstjerner. I fjor havnet galleristen på Monocle Magazines liste Top 25 Global Entrepreneurs.

14

Marerittet er tilbake

I 1999 måtte afghanske Zholia Parisi se på at venninnen hennes ble banket opp fordi hun ikke var iført burka. Nå har Taliban vært tilbake i ett år, og fremtiden ser mørkere ut enn på lenge.

38

Plant et tre

Det kan du gjøre, selv om du bor i femte etasje med balkong. Mange trær trives nemlig i krukker.

FASTE SPALTER

43 Matskolen: Klippfisk på fransk

48 Vinskolen: Dansk detektivjakt

50 Aktiv: De nye stupedamene

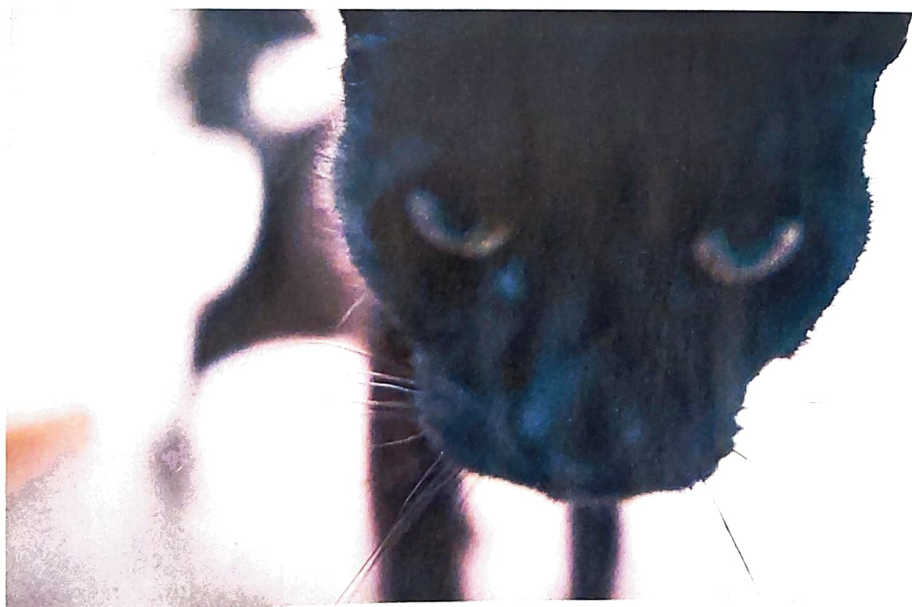
53 Livet: Psykisk tenåringshelse

58 Livet: Å leve med en deprimeret partner

62 Kryssord

64 Sudoku/quiz

66 Siste ord: Intenst levende

Vil bringe utlandet til Norge

Før lende Kristin Hjellegjerde livet i Los Angeles som B-skuespiller og popstjerne-
kjæreste. I dag har galleristen kunstnere fra 22 land i stallen.

TRRET Kaja Korsvoll FOTO Tomm W. Christiansen og Stein J. Bjørge

Jeg hadde det gøy. Og jeg fikk jo faktisk arbeidstillatelse i USA da jeg kom med modell-mappen min og viste frem alt jeg hadde gjort.

Kristin Hjellegjerde, Internasjonal gallerist

Blant roser, stakittgjerder og plastbåter i søvnige Nevlunghavn er Kristin Hjellegjerde en fremmed fugl. Energisk gestikulerende i sort kjole og svarte sandaler står hun foran den lille trebygningen som før var rekefabrikk.

Bak henne på et stillas sitter kunstneren Sintra Tantra fra Bali og legger siste hånd på verket. Maleriet i blått, hvitt og gult fyller hele endeveggen på Rekefabrikken galleri.

– Her skal dette store bildet henge, forteller Hjellegjerde.

Et bilde flyttes på, der skal en liten skulptur være plassert. Hun arrangerer alle utstillingene i galleriene sine selv.

Den norske galleristen fra Sykkylven er utdannet skuespiller, har vært gift med en popstjerne og vært stand-in-leggmodell for Hollywood-stjerner. Blant annet. I dag er hun en anerkjent gallerist som selger bilder i millionklassen. Og som nå er hjemom for å arrangere utstillingen i sommergalleriet hun driver i Nevlunghavn for tredje året på rad.

– Jeg gjør dette for å bringe en del av utlandet til Norge, sier Hjellegjerde.

Uten sponsor i ryggen. Omsetningen av kunst er i dag big business internasjonalt. Det er ikke for amatører å klare seg økonomisk på verdens kunstscene. Kristin Hjellegjerde startet sin karriere i London for ti år siden og er i dag en av få selvstendige gallerieiere uten rike sponsorer i ryggen. Monocle Magazine kåret henne i 2021 til en av Top 25 Global Entrepreneurs.

Du tenker ikke på en traust stressless fra Sunnmøre når du ser 49-åringen.

Storby-blek, elegant med tunge gullsmykker selv til sommerkjolen og rask på foten på svaerberget i Nevlunghavn viser hun oss rundt. Hun bryter ofte over på engelsk. Ikke spor å høre av at hun bodde sine ni første år på Sunnmøre. Men det hele begynte altså i Sykkylven – med far Perry Arne Hjellegjerde som drev den kjente møbelfabrikken med samme navn.

Da hun var ni, ble foreldrene skilt. Kristin og brødrene flyttet til morens hjemtrakter på Minnesund.

Unge Kristin drømte om å bli forfatter og ville ut. Etter å ha tatt en bachelor ved Universitetet i Oslo dro hun. Først ble det jobb som fotomodell. Ifølge henne selv er hun ingen typisk modell, men jobben brakte henne til steder som Bangkok, Singapore og Israel.

FAKTA

Kristin Hjellegjerde (49)

Hvem?

Internasjonal gallerist som startet sitt første galleri i London i 2012. Teaterutdanning i New York og Los Angeles, kurs i Art and Business fra New York University. Oppvokst i Sykkylven og i Minnesund.

Hva?

Driver anerkjente gallerier i blant annet London og Berlin. Har 45 kunstnere i stallen. I Norge driver hun Rekefabrikken, et sommeråpent galleri i Nevlunghavn.

Hvorfor?

Til høsten åpner hun sitt sjette galleri: Kristin Hjellegjerde Gallery i Palm Beach i Florida.

– Jeg hadde det gøy. Og jeg fikk jo faktisk arbeidstillatelse i USA da jeg kom med modell-mappen min og viste frem alt jeg hadde gjort.

Berømte ben. I Amerika gikk hun teaterskole i New York. Dramatikerdebut i Los Angeles, skuespillerkarriere på laveste trinn i Hollywood og ekteskap med musikeren Gabriel McNair fra det verdenskjente bandet No Doubt.

Jeg prøver å få et glimt av leggene hennes under restaurantbordet. De har nemlig en viss berømmelse. Når det ble vist nærbilder av de pene bena til Liz Hurley i Hollywood-filmene, var det Kristin Hjellegjerdes norske legger vi så.

– Jeg måtte ha «high heels» hele tiden i Los Angeles!

Hun var stand-in for mange – som Maggie Gyllenhaal og Tilda Swinton – og hadde i tillegg en rekke små roller, forteller hun.

– Det var OK «paid», og det ga «health care».

Kristin Hjellegjerde smiler. Det er et stykke fra leg-stand-in til kurator og businesskvinne med gallerier i Tyskland og London og 45 kunstnere i stallen.

– Jeg begynte fra bunnen av.

Etter å ha blitt skilt fra musikermannen flyttet hun til New York. Der jobbet hun som eiendomsmegler på Upper West Side og møtte sin nåværende ektemann, arkitekten Michael Wurzel. Hun skjønte at hun egnet seg som selger, men drømte om en annen karriere og tok kurs i kunst og business på New York University.

Da ektemannen fikk jobb i London, flyttet familien med. De solgte huset og brukte alle pengene på skole til sønnene og til å starte galleri.

De første seks årene holdt hun på å ruinere familien, forteller hun.

– Det er ikke mange som starter galleri uten sponsor. Mannen min sa: «Hallo, folk som driver som deg, er enten rike eller så har de «funding» (sponsor, red.anm.).

Hjellegjerde smiler litt stolt.

– I London må jeg selge for 300.000 euro i måneden og i Berlin for 100.000. Det er veldig mye press.

Åpner nytt galleri i Florida. En stor plastbåt passerer i sakte fart inn i solfylte Nevlunghavn. Snart starter hun opp sitt største prosjekt hittil. I desember åpnes det 3000 kvadratmeter store galleriet i Palm Beach i Florida. Fem minutter unna et nytt museum der hennes arkitektmann har vært involvert, skal Hjellegjerde drive galleri. →

1

Retferdighet.

Som sjef må jeg passe på at alle blir rettfærdig behandlet.

2

Løjalitet.

Det er en viktig egenskap for meg. Jeg liker ikke å «bytte ut» mennesker.

3

Latter.

Det viktigste i livet er å kunne le.

Preger idyllen.

Kristin Hjellegjerde
setter sitt preg på
Nevlunghamn.
Denne sommeren
ble hele veggene på
Rekefabrikken
galleri fylt med
balmiserte Sintra
Tantras store
maleri.

*I London må jeg selge for
300.000 euro i måneden og
i Berlin for 100.000. Det er
veldig mye press.*

Kristin Hjellegjerde, internasjonal gallerist

Leg kan bare ta med de kunstnerne som kan gå opp i pris

Kristin Hjellegjerde, internasjonalt gallerist

→ Det er veldig greit at jeg har kommet designe interiører og vegeer som jeg ønsker, med plass til både en stor utstilling og to små so-lo-rom.

– *Hvordan finansierer du et galleri i Palm Beach?*

Det må omsettes for mye penger når man driver business i London og USA, hun innommer gjeldelig det, forretningskvinnen med røtter fra Sumnøre.

– *Leg kan bare ta med de kunstnerne som kan gå opp i pris. I Palm Beach forventer de at jeg selger bildene for skilassen 200.000 til 100.000 dollar, altså fra 200.000 til 1 million kroner.*

Satsen på tidlig på afrikanske kunstnere.

Hvordan finner hun dem? Disse talentfulle som regel i relativt ukjente kunstnere som gjennom Hjellegjerdas gallerier får kjøpere og status. Og hvordan får hun solgt bildene til museer internasjonalt? Som verkene til franko-Soheila Sokhanvari, som nå skal ha soloutstilling på Barbican, et av verdens største kunstsentre i London.

– *Det finnes ingen mal for hvem som er gode og selgbare kunstnere, jeg ser bare etter kvalitet og etter et narrativ – om de har noe å si. Noen ganger finner jeg dem på en messe eller en utstilling, leser om dem i kunstmagasiner eller ser bildene deres på Facebook eller Instagram, forteller hun.*

Kristin Hjellegjerde berømter seg tidlig med å gå sin egen vei kunstmessisk. For eksempel satset hun på kunstnere fra Afrika lenge før det ble populært. Derav en dispersert på afrikansk kunst som ga henne det rådet da hun skulle åpne sitt første galleri.

– *Da jeg fant de to første etiopiske kunstnerne, fulgte jeg at verden åpnet armen mot meg. Jeg gjorde det før det var trendy, og jeg tror mange fremdeles husker det.*

I dag promoterer hun kunstnere fra 22 land, for eksempel franske Rebecca Brodskis, pakistanske Muhammad Zeeshan og ghjanaiske Ruffai Zakari. Fra eget hjemland har Hjellegjerde sluppet inn fire kunstnere: Vibeke Slynghstad, Sverre Malling, Marianne Poppe og Audun Alvestad.

– *Vi er som en slags familie. – Jeg er veldig rett*

→ **På rød løper.** Den 8. juni i år gikk Kristin Hjellegjerde og mer enn tusen andre innhittre kunstnere, kuratorer og gallerister på rød løper inn til åpningen av det nye Nasjonalmuseet i Oslo.

← **Business-kjennet.** I løpet av ti år har Kristin Hjellegjerde rukket å bli en av de selvsjendige galleristene i London uten rike sponsorer i ryggen. I 2021 kåret *Monocle Magazine* henne til en av *Top 25 Global Entrepreneurs*.

på kunstnere mine. Hvis jeg ikke synes de har gjort, er klart til å vises frem, blir utstillingen utsatt. De blir ikke sure, de vet at jeg vil dem vel.

I juni i år var Kristin Hjellegjerde i Oslo. Galleristene, kuratorer og museumstolk fra Norge og resten av verden var samlet til åpningsfest for det nye Nasjonalmuseet. Hjellegjerde var blant mer enn tusen mennesker som gikk på den røde løperen inn til det nye bygget i Oslo sentrum. To av «hennes» kunstnere er blant dem som er innkjøpt.

– *Museet er imponerende, jeg blir glad over å være norsk. Det rimosonste for meg var da det kom en sykkyving til meg og sa: Er du klar over at Hjellegjerdas stol set utstillt nede i kjelleren? Hjellegjerde løp ned i kjelleren og fant «Ekstrems» stolen som ser ut som den er formet av en lang stoffbeleg kabel, og som er blitt et postmodernistisk ikon. Den ble designet av Terje Eksrom på 1980-tallet og satt i produksjon på familias fabrikk av faren hennes.*

– *Tenk at det er noe igjen av det pappa produserte før 40 år siden, jeg tenker at det er noe av det samme jeg gjør, jeg gir folk en slans og investerer i dem. »*

[kristinhjellegjerde.no](https://www.kristinhjellegjerde.no)

TRE OM Kristin Hjellegjerde

Tride Gommers i lekstad

Kristin er det mest utredde mennesket jeg kjenner, jeg blir inspirert av hennes varmtunge energi og erne til å gripe de mulighetene som dukker opp. Hun har utvilsomt et godt øye for samarbeid. Kristin er ekstrems; sinerros, og hun elsker å gjøre hyggelige ting for andre mennesker. Jansert hvor de er i verden.

Sverre Malling

Kristin har på relativt kort tid skapt et navn for seg selv i kunstfeltet, og gallerivirksomheten har vokst frem på imponerende vis. Min siste utstilling i London fikk mye oppmerksomhet, alle verkene ble solgt, tross pandemien og fullstendig lockdown. Hun solgte også flere av verkene mine til museer og institusjoner, deriblant Kunststos.

Morten Viskum

Kunstner, kunstsamlere

Kristin er en energibombe som får til litt mer enn alle andre. I 2019 kuraterte hun utstillingen «Kubana» på Vestdrossen Kunstboratorium med kunst fra 15 afrikanske land. Å holde styr på 33 kunstnere, deres gallerier, frakt og logistikk krever en velorganisert person. En imponerende bragd, som gjør at hun har fått nytt kuratoroppdrag hos oss.

Jeg kan bare ta med de kunstnerne som kan gå opp i pris

Kristin Hjellegjerde, internasjonal gallerist

→ – Det er veldig gøy at jeg har kunnet designe interiører og vegger som jeg ønsker, med plass til både en stor utstilling og to små solo-rom.

– *Hvordan finansierer du et galleri i Palm Beach?*

Det må omsettes for mye penger når man driver business i London og USA, hun innrømmer gladelig det, forretningskvinnen med røtter fra Sunnmøre.

– Jeg kan bare ta med de kunstnerne som kan gå opp i pris. I Palm Beach forventer de at jeg selger bilder i prisklassen 20.000 til 100.000 dollar, altså fra 200.000 til 1 million kroner.

Satset på tidlig på afrikanske kunstnere.

Hvordan finner hun dem? Disse talentfulle, som regel relativt ukjente, kunstnerne som gjennom Hjellegjerdens gallerier får kjøpere og status. Og hvordan får hun solgt bildene til museer internasjonalt? Som verkene til iranske Soheila Sokhanvari, som nå skal ha soloutstilling på Barbican, et av verdens største kunstsentre i London.

– Det finnes ingen mal for hvem som er gode og salgbare kunstnere. Jeg ser bare etter kvalitet og etter et narrativ – om de har noe å si. Noen ganger finner jeg dem på en messe eller en utstilling, leser om dem i kunstmagasiner eller ser bildene deres på Facebook eller Instagram, forteller hun.

Kristin Hjellegjerde bemerket seg tidlig med å gå sin egen vei kunstnerisk. For eksempel satset hun på kunstnere fra Afrika lenge før det ble populært. Det var en ekspert på afrikansk kunst som ga henne det rådet da hun skulle åpne sitt første galleri.

– Da jeg fant de to første etiopiske kunstnerne, følte jeg at verden åpnet armene mot meg. Jeg gjorde det før det var trendy, og jeg tror mange fremdeles husker det.

I dag promoterer hun kunstnere fra 22 land, for eksempel franske Rebecca Brodskis, pakistanske Muhammad Zeeshan og ghanesiske Rufai Zakari. Fra eget hjemland har Hjellegjerde sluppet inn fire kunstnere: Vibeke Slyngstad, Sverre Malling, Martine Poppe og Audun Alvestad.

– **Vi er som en slags familie.** – Jeg er veldig tett

→

På rød løper. Den 8. juni i år gikk Kristin Hjellegjerde og mer enn tusen andre inviterte kunstnere, kuratorer og gallerister på rød løper inn til åpningen av det nye Nasjonalmuseet i Oslo.

← **Business-kvinne.**
I løpet av ti år har Kristin Hjellegjerde rukket å bli en av få selvstendige gallerieiere i London uten rike sponsorer i ryggen. I 2021 kåret Monocle Magazine henne til en av Top 25 Global Entrepreneurs.

på kunstnerne mine. Hvis jeg ikke synes det de gjør, er klart til å vises frem, blir utstillingen utsatt. De blir ikke sure, de vet at jeg vil dem vel.

I juni i år var Kristin Hjellegjerde i Oslo. Gallerister, kuratorer og museumsfolk fra Norge og resten av verden var samlet til åpningsfest for det nye Nasjonalmuseet. Hjellegjerde var blant mer enn tusen mennesker som gikk på den røde løperen inn til det nye bygget i Oslo sentrum. To av «hennes» kunstnere er blant dem som er innkjøpt.

– Museet er imponerende. Jeg blir glad over å være norsk. Det morsomste for meg var da det kom en sykkylling til meg og sa: Er du klar over at Hjellegjerdes stol står utstilt nede i kjelleren? Hjellegjerde løp ned i kjelleren og fant «Ekstrem», stolen som ser ut som den er formet av én lang stoffbelagt kabel, og som er blitt et postmodernistisk ikon. Den ble designet av Terje Ekstrøm på 1980-tallet og satt i produksjon på familiens fabrikk av faren hennes.

– Tenk at det er noe igjen av det pappa produserte for 40 år siden. Jeg tenker at det er noe av det samme jeg gjør. Jeg gir folk en sjanse og investerer i dem. **Å**

a-magasinet@aftenposten.no

TRE OM

Kristin Hjellegjerde

1

Trude Gonnæs Ugelstad

Kunstnerisk direktør ved Sørlands Kunstmuseum

Kristin er det mest uredde mennesket jeg kjenner. Jeg blir inspirert av hennes vanvittige energi og evne til å gripe de mulighetene som dukker opp. Hun har utvilsomt et godt øye for samtidskunst. Kristin er ekstremt sjenerøs, og hun elsker å gjøre hyggelige ting for andre mennesker, uansett hvor de er i verden.

Sverre Malling

Kunstner

Kristin har på relativt kort tid skapt et navn for seg selv i kunstfeltet, og gallerivirksomheten har vokst frem på imponerende vis. Min siste utstilling i London fikk mye oppmerksomhet, alle verkene ble solgt, tross pandemi og fullstendig lockdown. Hun solgte også flere av verkene mine til museer og institusjoner, deriblant Kistefos.

Morten Viskum

Kunstner, kunstsamler

Kristin er en energibombe som får til litt mer enn alle andre. I 2019 kuraterte hun utstillingen «Kubataka» på Vestfossen Kunstlaboratorium med kunst fra 18 afrikanske land. Å holde styr på 33 kunstnere, deres gallerier, frakt og logistikk krever en velorganisert person. En imponerende bragd, som gjør at hun har fått nytt kuratoroppdrag hos oss.